

**SPOMIENKA NA
PROF. DR. WALTERA SPERLINGA
VÝZNAMNÉHO NEMECKÉHO GEOGRAFA,
AKO AJ VEĽKÉHO ZNALCA
A PRIATEĽA SLOVENSKA**

**ANDENKEN AN PROF. DR. WALTER SPERLING,
DEN BEDEUTENDEN DEUTSCHEN
GEOGRAPHEN, SOWIE GROSSEN KENNER
UND FREUND DER SLOWAKEI**

Florin ŽIGRAI¹

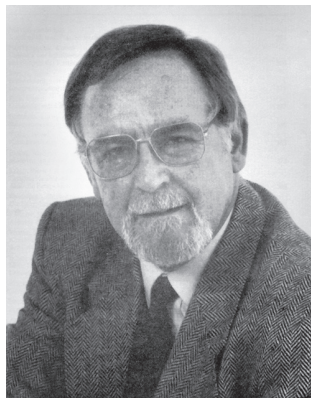
Abstract: *The main aim of the paper is an overview of Prof. Dr. Walter Sperling life work, famous German geographer and a great expert and friend of Slovak Geography. His unexpected death in full working effort is not only a great loss to the geographic community. In this paper, we will point out the major contribution of Prof. Dr. Walter Sperling work for Slovak Geography. We will focus primarily on those areas that significantly contributed to new important knowledge from which next generations of Slovak geographers can draw on.*

Key words: *Sperling, geography, regional geography, theoretical-methodological contribution*

ÚVOD

Vážená slovenská geografická obec, dovoľte mi aby som na tomto mieste pri príležitosti nedožitých 84 rokov prof. Dr. Waltera Sperlinga, významného nemeckého geografa a veľkého znalca a priateľa Slovenska, vyzdvihol jeho prínos pre slovenskú regionálnu, sídelnú, historickú a bibliografickú geografiu, kartografiu a etnografiu, ako aj pre teoreticko-metodickú, didaktickú a metavedeckú geografiu. Rozsiahle geografické dielo obsahujúce vyše 300 vedeckých prác, ktoré za sebou zanechal prof. Sperling, bolo viac ráz vysoko ohodnotené vo viacerých laudáciách k jeho životným jubileám zverejnených v Nemecku a Rakúsku (Brogiato, Cloß 1992, Hänsgen, Schmid, 1992, Meynen, 1992, Brogiato, Schultz, 1997, Frühauf, 1997 a Brogiato, 2012), ako aj v nekrológoch (Jäckel, Udelhoven, 2016, Kremer, 2016).

1 **Dr.h.c. prof. RNDr. Florin Žigrai, DrSc.** - externý spolupracovník Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky, Prešovskej univerzity v Prešove, Ul. 17. Novembra 1, 081 16 Prešov, e-mail: florin.zigrai@al.net

Walter Sperling

*prof. Dr. phil. Walter Sperling
(1932-2016)*

Prof. Sperling absolvoval v rokoch 1953-1959 široko koncipovaný štúdiálny odbor kultúrne vedy (geografia, sociálne a politické vedy, história a pedagogika) s učiteľským smerom na W. Goethe-Universität vo Frankfurte nad Mohanom. Hlbší záujem o geografiu vznikol už počas jeho štúdia, keď v roku 1955 vo funkcii vedeckej pomocnej sily sa venoval na Geografickom ústave Frankfurtskej univerzity pod vedením profesorky Annelise Krenzlin genetickému výskumu sídiel a kultúrnej krajiny ako takej. Štúdium skončil obhájením dizertačnej práce zaoberajúcej sa genetickým výskumom hessenskej poľnohospodárskej kultúrnej krajiny „Der nördliche vordere Odenwald“ so zameraním na vývoj jej oráčiny a antropogénneho reliéfu.

Po skončení vysokoškolského štúdia vyučoval v rokoch 1961-1963 na Pedagogickom ústave v Darmstadte a vo Frankfurte n. M. vyššie uvedené pedagogické odbory. Odtiaľ prešiel na Geografický ústav Frankfurtskej univerzity, kde pôsobil v rokoch 1963-1964 vo funkcii vedeckého asistenta. Tu mohol v plnom rozsahu využiť nadobudnuté vedecké poznatky a pedagogické skúsenosti pre jeho ďalší rýchly vedecko-didaktický rast a kariéru prejavujúcej sa v postavení docenta pre geografiu a jej didaktiku na Pedagogickej vysokej škole v Neuwiede (1964-1969), mimoriadneho profesora na Vzdelávaco-vedeckej vysokej škole v Koblenzi (1969-1970), ako aj vo funkcii riadneho profesora pre geografiu a jej didaktiku na Univerzite v Trieri od roku 1970 až po jeho emeritovanie v roku 1997. V nasledujúcich rokoch sa intenzívne venoval výskumnej činnosti v oblasti sídelnej geografie, regionálnej geografie, politickej geografie, didaktiky geografie, histórie geografie, geografického názvoslovía a geografickej bibliografie dokumentovanej početnými publikáciami.

Náhle úmrtie mu žiaľ zabránilo dokončiť jeho najnovšie rozsiahlejšie dielo pojednávajúce o vývoji vnútronemeckých politických hraníc znázornených v školských atlasoch Nemecka od roku 1945 do súčasnosti.

Snahou tohto príspevku je z rozsiahleho spektra geografických vedeckých prác prof. Sperlinga aspoň stručne vyzdvihnúť tie štúdie, ktoré sú prínosom pre Slovensko z regionálneho, bibliografického, didaktického, teoreticko-metodického a metavedeckého aspektu.

PRÍNOS PROF. SPERLINGA PRE REGIONÁLNU GEOGRAFIU NA SLOVENSKU

Prínos získaný na základe terénneho výskumu

Prvé kontakty so slovenským územím prof. Sperlinga sa uskutočnili v roku 1964 počas jeho prívátnej cesty, keď stredobodom záujmu bolo predpokladané intaktné salašníctvo v oblasti Nízkych Tatier, ktoré nebolo dovtedy z geografického a historického

kého hľadiska dostatočne preskúmané. Na základe pozvania Geografickým ústavom SAV v Bratislave v roku 1965 nadviazal prof. Sperling užšiu spoluprácu s jeho spolupracovníkmi najmä počas terénneho výskumu horských pasienkov v Nízkych Tatrách. Výsledky terénneho výskumu pomocou podrobného terénneho zápisu a podporené hlbokou analýzou starých literárnych prameňov a kartografických podkladov boli publikované v práci (*Sperling, 1967, 1976*). Prínos týchto štúdií spočíva predovšetkým:

- v zistení opačného pohybu zakladania salašov z pôvodného smerovania nad hornú hranicu lesa, smerom do údolí bližšie k vidieckym sídlam, čo bolo okrem iného spôsobené zintenzívnením a koncentráciou poľnohospodárstva, čím sa uvoľnili nové plochy na pasienky;
- v typizácii časovo-priestorového pohybu salašov, ako aj vyčlenenia druhov pasienkov, ako aj
- v zistení, že pre zostrojenie mapy priestorového rozšírenia salašov v rôznych časových obdobiach je potrebné použitie leteckých snímok.

Profesora Sperlinga okrem vývoja a organizácie salašníctva v Nízkych Tatrách veľmi upútala aj horská obec Liptovská Teplička, v ktorej sa pre jej odľahlosť, uzatvorenosť a terén s vysokou energiou reliéfu napriek čiastočnej kolektívizácii poľnohospodárskej výroby uchoval ako relikť starý trojpoľný systém obhospodarovania ornej pôdy. Okolnosť, že aj autor tohto príspevku sa zaoberal vývojom využívania krajiny v Liptove, nás osudovo spojila nielen pri výskume Liptovskej Tepličky, ale takmer na ďalších 50 rokov spoločných konzultácií a poskytovania podkladových materiálov a publikovania o Slovensku, ktorá vyústila do hlbokého osobného priateľstva.

Cieľom výskumu Liptovskej Tepličky bola v prvom rade textovo-kartografická a fotografická dokumentácia zachovaného vzácneho trojpoľného systému a jeho variantov, analýza foriem oráčiny, zachytenie recentných a fosilných antropogénnych poľnohospodárskych malých foriem, ktoré boli zverejnené v štúdiách (*Sperling, W., Žigrai, F. 1970 a, b*).

Prínos týchto prác spočíva predovšetkým:

- v dokumentovaní zachovalého, ale neskoršie už postupne rozpadajúceho sa trojpoľného systému obrábania poľnohospodárskej pôdy s jednotlivými obvodmi oševných postupov v detailnej kartografickej mierke 1:10 000;
- v sídelno-geografickej a agrárno-geografickej analýze vývoja Liptovskej Tepličky;
- vo formálno-typologickom vyčlenení systému oráčiny;
- v podrobnej analýze antropogénnych malých foriem oráčiny a trvalých trávnych porastov, ktorá umožňuje rekonštrukciu historickej kultúrnej krajiny poľnohospodárskeho typu, ako aj
- v zostavení zoznamu najdôležitejších nemecko-slovenských geografických odborných termínov, ako príspevok pre medzinárodný slovník sídelnej geografie.

To, že aj vedeckom živote môže platiť porekadlo, že stará láska nehrdzavie, sa potvrdilo o 30 rokov neskoršie, keď sme sa venovali zmenám vo využívaní krajiny, systému obrábania poľnohospodárskej pôdy a antropogénnych malých foriem oráčiny a trvalých trávnych porastov Liptovskej Tepličky na základe terénneho výsku-

mu a porovnávania kartografickej a fotografickej dokumentácie toho istého územia z roku 1969 a 1999 zverejnených v práci (*Sperling, Žigrai, 1999 b*). Prínos tejto z časovo-terénneho hľadiska ojedinelej porovnávajúcej štúdie spočíva predovšetkým:

- vo vyčlenení troch do seba prelínajúcich transformačných etáp vývoja kultúrnej krajiny Liptovskej Tepličky, ktorých rozborom sa zistilo,
- že sa jedná o postupnú premenu horskej kultúrnej krajiny spojenej na lokálnej úrovni s cieľavedomou postupnou zmenou pôvodného feudálno-paternalistického spoločenského zriadenia (od osídlenia v 17. storočí po kolektivizáciu poľnohospodárskej výroby v r. 1975), vystriedaného na určitú dobu plánovaným socialistickým hospodárstvom (1975-1989) a postupne premieňaného na tržové hospodárstvo (1989 – až doteraz), ako aj,
- že výsledkom postupnej transformačnej etapy došlo k postupnému zániku pôvodného trojpoľného osevného postupu a vzniku sociálnych úhorov a celkovej extenzifikácie poľnohospodárskej výroby na jednej strane a rozvoju agroturistiky na strane druhej.

Prínos získaný na základe interpretácie starých topografických máp, leteckých a satelitných snímok

Bohaté poznatky prof. Sperlinga získané terénnym výskumom na Slovensku pretransformované do už vyššie uvedeného prínosu pre slovenskú regionálnu geografiu a podporené intenzívnym štúdiom starých topografických máp z Jozefínskeho a Františkovo vojenského mapovania v mierke 1:28 800 v rokoch 1769 až 1858 uložených vo Vojenskom archíve vo Viedni, umožnili okrem iného aj ich interpretáciu pre výskum sídelných foriem a typov, kultúrnej krajiny, antropogénnych agrárnych a baníckych foriem reliéfu, ako aj toponomastických, to jest miestnych názvov na Slovensku. Výsledky tejto interpretácie boli postupne zverejnené vo viacerých prácach ako napr. (*Sperling, 1968a, 1978a, 1980 b 1988 b, 1989a, 1990a, 1991, 1998*) a ich prínos pre regionálnu geografiu na Slovensku možno približne nasledovne zhrnúť:

- určenie geografickej polohy sídiel a ich pôdorysného typu, zistenie počtu domov a hospodárskych budov, počtu obyvateľov, foriem využívania intravilánu, charakteru priestorového usporiadania oráčiny a spôsobu obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy obcí, štruktúry domácich hospodárskych zvierat, spolu s vyznačením hlavnej cestnej siete u obcí, ako aj toponomastických názvov ako napr. v prípade Polomky, Štrby, Nemeckej Ľupče, Moče, Kráľovičove-Kračan, Topoľníkov, Pustých Úľan, Tekovských Lužian, Čiernej nad Tisou, Strážneho, Pavloviec nad Uhom, Partizánskeho, Oravskej Lesnej, Martina, Liptovského Mikuláša, Levoče, Starej Ľubovne, Zvolena, Kremnice, Brezna, Rožňavy, Nitry, Trnavy, Košíc, Rimavskej Soboty, Nového Mesta nad Váhom, Leopoldova, Komárna, Dunajskej Stredy, a Serede;
- určenie antropogénnych geomorfologických foriem, predovšetkým pôdnej erózie a úvozov u obcí Dolné Plachtince, Jakubany a Štiavnica hoľa v katastri obce Liptovský Ján;

- konštatovanie, že jestvuje úzky vzťah medzi druhom georeliéfu a typom pôdorysu sídla;
- konštatovanie, že vývoj kultúrnej krajiny, ako jeden z hlavných výsledkov interpretácie historických topografických máp, bol na Slovensku od roku 1950 ovplyvnený intenzívnou industrializáciou, urbanizáciou a kolektivizáciou poľnohospodárskej výroby;
- zistenie, že súčasné jazykové hranice kultúrnej krajiny nie sú viac identické s jazykovými hranicami v minulosti, čo sa prejavilo v prípade nemeckých sídiel spôsobené migráciou obyvateľstva, resp. ich poslovenčovaním;
- zistenie rozdielnosti medzi sídelnou štruktúrou nemeckého osídlenia vyznačujúcej sa poschodovými kamennými domami, čo bolo podmienené prevažne remeselníckou funkciou na rozdiel od slovenských obcí;
- odporúčanie, aby sa na Slovensku najprv uskutočnilo mapovanie druhu oráčin, na ktoré by mala nasledovať ich agrárno-historická a agrárno-etnografická interpretácia;
- konštatovanie, že zánik pôvodnej štruktúry oráčiny a jej antropogénnych malých foriem oráčiny bolo väčšinou spôsobené kolektivizáciou poľnohospodárskej pôdy, ako aj intenzívnou industrializáciou, čím dochádzalo k postupnej premene poľnohospodárskej kultúrnej krajiny;
- nadviazanie na tradíciu predvojnového sídelno- a agrárnogeografického výskumu dokumentovaného analýzou bohatej odbornej literatúry;
- zistenie, že banícka aktivita Kremnice a Novej Bane ovplyvnila vývoj ich pôdorysu, ako aj
- vyčlenenie hlavných geomorfologických jednotiek Slovenského rudohoria, Fatransko-Tatranskej oblasti, Lučensko-Košickej znížiny a Podhŕno-Magurskej oblasti v zmysle štúdie (*Mazúr, Lukniš 1980*) prvou interpretáciou LANDSAT-satelitného snímku na Slovensku z roku 1986.

Prínos získaný na základe vypracovania regionálno-bibliografických prác

Prof. Sperling sa okrem iného intenzívne venoval tiež vypracovaniu regionálno-geografických orientovaných bibliografií, vlastivedných lexikónov, ako aj literatúry zaoberajúcej sa výskumom vývoja sídiel, ktoré nepredstavovali len súpis regionálnych údajov o sídlach a príslušných územných jednotkách, ale znamenali súčasne aj podrobný komentár, ktoré osadil do časovo-priestorového a sociálno-kultúrneho kontextu. Tým sa získali veľmi cenné údaje, ktoré poslúžili pre ďalší regionálno-geografický výskum, čo platilo aj o území bývalého Československa, zverejnených v prácach (*Sperling, 1969a, 1981a, 1981f, 1988a, 1995a, 1997a*). Prof. Sperling sa tiež zaslúžil o priblíženie a objektívne komentovanie významného československého sídelno-geografického a administratívneho diela „Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970“ nemeckej geografickej verejnosti. (*Sperling, 1981 b*).

Vyvrcholením a syntézou získaných regionálno-bibliografických poznatkov o Slovensku prof. Sperlingom bolo vypracovanie rozsiahlej knižnej publikácie o Československu, ktorého súčasťou bolo Slovensko (*Sperling, 1981e*).

Prínosom tejto monografie je predovšetkým:

- vytvorenie objektívneho obrazu vývoja Slovenska v časovo-priestorovom prírodnom, historicko-sociálnom, hospodárskom a kultúrnom kontexte, komplexnosti a integrite;
- vyzdvihnutie osobitného postavenia Slovenska v rámci Československa;
- zostavenie bohatej bibliografie českých, slovenských a nemeckých autorov zaoberajúcich sa územím Československa z vyššie uvedených aspektov, ako aj
- zostavenie podrobného registra názvov sídiel a prírodných území v českom slovenskom a nemeckom jazyku, čo uľahčí napr. slovenským geografovi rýchlejšie sa zorientovať v nemecky písaných prácach o Slovensku.

Prínosom prof. Sperlinga bolo tiež priblíženie a zviditeľnenie Slovenska ako súčasť Československa v európskom a stredoeurópskom regionálnogeografickom kontexte zverejneného vo viacerých štúdiách ako napr. (*Sperling, 1966a, 1992 b, Sperling, Karger, (Hrsg). 1978 b, 1989 b*).

Prínosom prof. Sperlinga pre propagáciu slovenskej geografie bolo tiež referovanie v nemeckých geografických periodikách o dokončených, alebo pripravovaných významných slovenských geografických dielach, ako napr. kolektívna regionálno-geografická štúdia výskumu Východoslovenských železiarní (*Sperling, 1966 b*), a členenie Atlasu SR (*Sperling, 1980a*), ako aj textovo-obrazové priblíženie Slovenska v rámci sérií prednášok spojených diapozitívmi v rámci geografických podujatí v Nemecku (*Sperling, 1975*).

Prínos získaný na základe analýzy významných historických osobností zaoberajúcich geograficko- kartografickým výskumom

Prof. Sperling sa zaoberal nielen objektom regionálno-historického geografického výskumu, t.j. samotným územím Slovenska a Moravy, ale aj významnými vedeckými subjektmi pôsobiacimi v danom vedeckom odbore v dávnej minulosti. Svoju pozornosť sústredil predovšetkým na polyhistorov Mateja Bela a Jána Amosa Komenského. Geograficko-kartografický výskum Slovenska a Moravy spájajú tieto dve osobnosti rôzneho profesijného zamerania pôsobiacich v rôznom časovom období.

Z rozsiahlych zverejnených a nezverejnených teologických, pedagogicko-, didaktických, geografických, kultúrno-historických a prírodovedných vedeckých prác Mateja Bela sa prof. Sperling sústredil na jeho hlavné geografické štúdie „Prodomus“, „Adparatus“ a „Notiticia“ a „Tractatus“ v ktorých bol predstavený ako vynikajúci geograf (*Sperling, 1971, 1981c*). Z týchto vedeckých prác podľa analýzy prof. Sperlinga vyplýva vybraný nasledovný prínos pre slovenskú geografiu a kartografiu:

- priblíženie vedeckej osobnosti Mateja Bela ako geografa slovenskej geografickej verejnosti;
- vypracovanie bohatej bibliografie Belových prác, ktoré umožnia záujemcom hlbšie preniknúť do jeho štúdií;
- naznačenie schémy hlavného fyzikogeografického členenia strednej Európy na nížiny, kotliny a pohoria, ktorá sa uplatnila aj na území Slovenska, ako aj

- zistenie že Matej Bel vypracoval prvú modernú typológiu oráčiny podľa jej tvaru a terénu na Slovensku.

Prof. Sperling ako renomovaný didaktik geografie, patrila tiež medzi významných znalcov vedeckého života Jána Amosa Komenského, čo dokumentoval vo svojich štúdiách (*Sperling, 1992a, 1994a, 1999a, 2011, Sperling, Schulze, 1968 b*). Z nich okrem iného vyplýva jeho nasledovný prínos pre slovenskú didaktiku geografie a kartografiu:

- vyzdvihnutie Komenského mapy Moravy z roku 1627, ktorá zachycuje aj časť západného Slovenska, ako historický míľnik vo vývoji kartografie vo východnej časti Strednej Európy;
- vypracovanie zoznamu miestnych názvov miest s ich českými, slovenskými, poľskými a nemeckými mutáciami, ako aj ich administratívneho priradenia v Komenského mape Moravy z roku 1627;
- upozornenie, že Ján Amos Komenský bol nielen vynikajúcim pedagógom, filozofom a teológom, ale aj významným geograфом a kartograфом, čo sa okrem iného prejavilo v jeho trojdimenzionálnom priestorovom chápaní sveta od geosférickej dimenzie (planéta Zem), cez chorografickú dimenziu (krajina) až po topografickú dimenziu (mesto) naznačených v práci „*Orbis pictus*“, ako aj
- upozornenie na dôležitosť princípu vyučovania vlastivedy a princípu prepojenia obrazu, resp. mapy a textu uvedených v diele „*Didactica Magna*“.

PRÍNOS PROF. SPERLINGA PRE DIDAKTICKÚ A TEORETICKO-METODICKÚ GEOGRAFIU NA SLOVENSKU

Prínos získaný na základe analýzy didaktického procesu v bývalom Československu

Medzi kľúčové výskumné odvetvia prof. Sperlinga patrila tiež didaktika geografie. Jeho prínos pre slovenskú didaktickú geografiu možno vyzdvihnúť jednak na rovine regionálnej vzťahujúcej sa na bývalé územie Československa, ktorého výsledky sa dajú aplikovať aj pre Slovensko ako jeho súčasť s prihliadnutím na spoločný systém vyučovania, ako aj na všeobecne platnej teoreticko-metodickej rovine.

Prínos získaný na základe analýzy didaktického procesu vzťahujúceho sa na bývalé Československo zverejnených v prácach (*Sperling, 1969 b, 1974, 1980e, 1981d, 1982a, 1987*) je možné nasledovne označiť:

- vyzdvihnutie okolností, že J. A. Komenský zaviedol prvý učebný plán geografie v Strednej Európe v r. 1650;
- vyzdvihnutie úrovne školstva Československa, ktoré patrilo vtedy k najlepšie vybudovaným školským systémom na svete, ako aj
- konštatovanie, že výsledky geografického výskumu sa v Československu relatívne rýchlo implementovali do didaktického procesu na všeobecne vzdelávacích školách.

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa didaktikou geografie

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa didaktikou geografie zverejnených v prácach (*Sperling, 1969d, 1974, 1980e, 1985, 2004a*) je možné nasledovne označiť:

- tvrdenie, že didaktiku geografie treba chápať ako teóriu geografického vzdelávania;
- zistenie, že je potrebné zachovať jednotu medzi geografiou ako vedeckou disciplínou a geografiou ako vyučovacím predmetom, pretože majú rovnaký výskumný objekt chápaný z aspektu vedeckého a pedagogicko-didaktického, ako aj
- upozornenie, že existujú rôzne prístupy výskumu didaktiky geografie v závislosti od teórie geografie a teoretického chápania vedy o výchove, vzdelávaní a organizácii školstva.

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa historickou geografiou

Prof. Sperling venoval svoju pozornosť tiež k pozícii historickej geografie vo výuke geografie, ako aj k jej celkovému stavu v rámci socialistických krajín v Strednej Európe (*Sperling, 1963, 1982 b, 1988c, 1994c*), ako aj ku vzťahu medzi vlastivedou (Heimatkunde) a náukou o Zemi (Erdkunde), ako aj o náuke o kraji, území a krajine (Landeskunde) (*Sperling, 1963, 1983, 1990 b*). Prínos týchto štúdií spočíva predovšetkým:

- v zistení, že vtedajšia ekonomická geografia svojim charakterom len v nepatrnej časti nahrádzala historickú geografiu;
- v konštatovaní, že v slovenskej historickej geografii na Slovensku v porovnaní s českou geografiou, sa venovalo málo pozornosti výskumu opustených sídiel;
- v konštatovaní, že pojem vlastiveda ako vyučovací predmet sa používa v zmysle geografie predovšetkým v ľudovej škole, zatiaľ čo náuka o zemi resp. zemepis na strednej škole, ako aj
- v chápaní vlastivedy ako priestorovej jednotky, organizmu, duchovného útvaru a procesu, pričom zemepis, resp. geografia môže najlepšie skúmať vlastivedné súvislosti, ako aj
- v ponímaní náuky o kraji, území, resp. krajine v jej prírodno-spoločenskej komplexnosti, ktorú skúma predovšetkým pomocou geografického a historického výskumného prístupu v časovo-priestorovom kontexte.

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa celkovým stavom geografie

Prof. Sperling sa zaoberal tiež celkovým stavom geografie ako aj vzťahom medzi kultúrnou geografiou a geografickou kultúrou z metavedeckého aspektu, zverejnených v prácach (*Sperling, 1965, 1978d, 1979a, 1992c, 1999c*).

Výsledky ich analýzy sú aktuálne aj v súčasnosti s nasledovným prínosom aj pre slovenskú geografiu:

- úvaha, že každá veda, geografiu nevynímajúc, sa nachádza v stálej zmene a obnove;
- tvrdenie, že je potrebné zachovať rovnováhu medzi idiografickou (regionálnou) a nomotetickou (teoretickou) časťou geografie;
- konštatovanie, že so zmenou kartografickej mierky v procese generalizácie vs konkretizácie sa mení nielen kvantitatívne informačné množstvo, ale aj obsahovo-kvalitatívna stránka skúmaného geografického javu;
- úvaha, že teóriu kartografickej mierky je potrebné chápať ako určitú filozofiu geografie;
- tvrdenie, že priestorové usporiadanie geografických javov v krajine podlieha kvalitatívne rozdielnym zákonitostiam v závislosti od kartografickej mierky, v ktorej sa tieto skúmajú;
- konštatovanie, že celok nie je generalizovanou sumou jeho častí a že čiastkový priestor nie je zmenšeným obrazom celku;
- v porovnávacom výskume krajiny musia byť chápané jej dimenzie a vrstvy v ich príslušných zákonitostiach a kartografických mierkach;
- chápanie geografickej kultúry, ako myšlienково-percepčný systém narábania s geografickými pojmami a realitou, pričom charakter geografickej kultúry určuje profesijne ako geograf, tak aj laicky celá ľudská spoločnosť;
- úvaha, že geografická kultúra predstavuje dôležitú súčasť celkovej kultúry, ako aj
- konštatovanie, že hlavným výskumným objektom kultúrnej geografie je kultúrna krajina.

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa toponomastickými názvami

Medzi najdôležitejšie výskumné geografické smery prof. Sperlinga patrilo tiež štúdium názvov sídiel a fyzicko-geografických a administratívnych celkov, ako aj stromov a lesov zverejnených vo viacerých prácach (*Sperling, 1980d, 1999 b, 2004 b, 2008*), z ktorých je potrebné aspoň vyzdvihnúť štúdiu „Die internationale Standardisierung von Landschaftsnamen“ (*Sperling, 1980c*), ktorá zhodou okolností odznela ako referát na medzinárodnom sympóziu „Súčasná geografia a integrovaný výskum krajiny“ organizovanom Geografickým ústavom SAV v Smoleniciach v roku 1979. Prínos tejto rozsiahlejšej štúdie spočíva:

- v poukázaní na úzky vzťah medzi toponomastikou, t.j. náukou o miestnych názvoch a geotopológiou, zaoberajúcej výskumom prírodných jednotiek, ktoré spája spoločná topologická rozlišovacia úroveň;
- toponomastické názvy sú dôležitým svedkom komplikovaného vývoja a dejín príslušnej kultúrnej krajiny;
- vytvorenie fonetických a ortografických skupín a typov príbuznosti, resp. rozdielnosti názvov krajín používaných v lexikónoch, odbornej tlače a atlasoch publikovaných v rôznych jazykoch, ako aj

- navrhnutie systému opatrení na odstránenie jazykových diskrepancií príslušných názvov krajín, predovšetkým ležiacich na rozhraní dvoch štátov.

Prínos získaný na základe analýzy teoreticko-metavedeckých prác zaoberajúcich sa percepčnou geografiou v pedagogickom procese

Prof. Sperling bol priekopníkom v málo preskúmanej problematike percepčnej geografie a síce v oblasti vnímania a interpretácie topografických máp a leteckých snímok deťmi v rámci ich pedagogického procesu zverejnených v prácach (*Sperling, 1965, 1969c, 1978c, 1994 b*). Ich prínos aj pre slovenskú percepčno-didaktickú geografiu spočíva:

- v konštatovaní, že interpretácia leteckých snímok a topografických máp je u detí odlišná od dospelých, čo je spôsobené rozdielnymi psychologickými predpokladmi a skúsenosťami u detí vidieť a pochopiť celistvosť krajiny a jej čiastkové priestory, ak aj
- v zistení, že pedagogická psychológia vyučovania a učenia upozorňuje na určitý druh motivácie prijímania, uskladňovania a reprodukcie geografických poznatkov a pracovných foriem u žiakov

ZÁVER

Prof. Sperling bol za svoju dlhoročnú neobyčajnej plodnú vedecko-pedagogickú činnosť odražajúcej sa v rozsiahlej publikačnej práci, ako aj veľkom počte prednášok, referátov ako aj funkcií vo viacerých redakčných radách a vedeckých spoločnostiach, z ktorých treba v prvom rade spomenúť Collegium Carolinum, ktorého súčasťou je Výskumný ústav pre históriu Čiech a Slovenska, vyznamenaný viacerými vedeckými cenami a medailami, ako napr.

- Cenou Erwina Kreuzera za vedeckú rozpravu na tému: „Narábanie s leteckými snímkami deťmi“ Pedagogickou vysokou školou. Bonn október 1970, (Verleihung des Erwin Kreuzer-Preises 1970 für die Abhandlung unter dem Thema: Kindliche Luftbildnerei an der Pädagogischen Hochschule Bonn im Oktober 1970);
- Medailou Mateja Bela Slovenskou akadémiou vied 24. 9. 1990, (Verleihung der M. Bel-Medaille der Slowakischen Akademie der Wissenschaften am 24. 9. 1990);
- Zlatou medailou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 19. 11. 1998, (Verleihung der Goldenen Universitätsmedaille der Matej Bel Universität in Banská Bystrica am 19. 11. 1998);
- „Zlatým doktorským titulom“ Univerzitou v Trieri 5. 2. 2010 (Verleihung des „Goldenen Doktordiploms“ der Universität Trier am 5. 2. 2010);
- „Čestným členom Stáleho výboru pre geografické názvy StAGN) Görlitz 03. 03. 2014, (Ernennung zum Ehrenmitglied im Ständigen Ausschuss für geographische Namen (StAGN) am 03. 03. 2014 in Görlitz);
- „Rádom 2. stupňa Ministerstva pre výchovu, mládež a šport Českej republiky 28. 03. 2014 v Prahe, (Verleihung des Verdienstordens des Ministeriums

für Erziehung, Jugend und Sport der Tschechischen Republik 2. Grades am 28. 03. 2014 in Prag) a

- „Čestným členom vedeckého Výboru Univerzity v Trieri“ v roku 2014. (Zwei Auszeichnungen für Professor Sperling Emeritus ist Ehrenmitglied im Ausschuss und erhält Verdienstmedaille. In: UNIJOURNAL Zeitschrift der Universität Trier Jahrgang 40/2014 Heft Nr. 2. S. 55).

V tomto príspevku bol stručne vyzdvihnutý hlavný prínos prof. Dr. Waltera Sperlinga pre slovenskú geografiu, čím výrazne prispel k novým dôležitým poznatkom, z ktorých môžu čerpať ďalšie generácie slovenských geografov. Jeho nečakané úmrtie v plnom pracovnom nasadení znamená nielen veľkú stratu pre nemeckú, ale aj pre slovenskú geografiu. Slovenskí geografi takto strácajú v prof. Sperlingovi nielen významného znalca slovenskej geografie, ale aj blízkeho priateľa, s čím sa v plnej miere stotožňuje tiež autor tohto príspevku.

LITERATÚRA

Výber regionálnogeografických prác prof. Dr. W. Sperlinga, vzťahujúcich sa na Slovensko (Auswahl der von Herrn prof. Dr. W. Sperling verfassten regionalgeographischen Veröffentlichungen im Bezug auf die Slowakei)

- SPERLING, W., 1966a. Tschechoslowakei; Ungarn. In: Brockhaus Enzyklopädie in zwanzig Bänden, 17., völlig neu bearb. Aufl., Wiesbaden: Brockhaus 1966ff. <und Nachfolgebände; zgl. in: Der Große Brockhaus und Der Neue Brockhaus. Wiesbaden, 1977 ff. Bzw. 1973 ff.
- SPERLING, W., 1966b. Das Gebiet der ostslowakischen Eisenwerke. Bericht über ein Sammelwerk slowakischer Geographen. Erdkunde 20, 1966, s. 60-63.
- SPERLING, W., 1967. Geografické štúdie o horských pastvinách v Nízkych Tatrách. Geografický časopis 18, H. 2, s. 146-155
- SPERLING, W., 1968a. Über die Siedlungsformen in der Slowakei. In: Beiträge zur Genese der Siedlungs- und Agrarlandschaft in Europa. Rundgespräch vom 4.-6. Juli 1966 in Würzburg. Veranstaltet von der Deutschen Forschungsgemeinschaft unter Leitung von Helmut Jäger, Anneliese Krenzlin und Harald Uhlig (Erdkundliches Wissen, 18, Wiesbaden: Steiner, s. 166-173
- SPERLING, W., SCHULZE, W. 1968 b. Textbeiträge: Didaktik [der Geographie und Methodik des geographischen Unterrichts] Komenský, Ján Amos (Bd. II, S. 841-842); In: Westermann Lexikon der Geographie. Hrsg. von Wolf Tietze. Braunschweig: Westermann 1968-1970
- SPERLING, W., 1969a. Bibliographische Hilfsmittel zur Landeskunde der Tschechoslowakei (Bibliographien und größere Literaturverzeichnisse). Erdkunde 23, s. 51-59.
- SPERLING, W., 1969 b. Der geographische Unterricht und das Studium der Geographielehrer in der Tschechoslowakei. Geographische Rundschau 21, H. 12, s. 476 - 479

- SPERLING, W., ŽIGRAI, F. 1970a. Siedlungs- und agrargeographische Studien in der Gemarkung der Gemeinde Liptovská Teplička. I: Die zelgengebundene Felderwirtschaft; II: Die anthropogenen Kleinformen. Geografický časopis 22, H. 1, s. 3-18; H. 2, s. 97-131 (Sídlnogeografická a agrogeografická štúdia v katastri obce Liptovská Teplička).
- SPERLING, W., ŽIGRAI, F. 1970b. Siedlungs- und agrargeographische Studien in der Gemarkung der Gemeinde Liptovská Teplička. II: Die anthropogenen Kleinformen. Geografický časopis 22, H. 2, S. 97-131. (Sídlnogeografická a agrogeografická štúdia v katastri obce Liptovská Teplička).
- SPERLING, W., 1971. Geographische Aspekte im Tractatus de re rustica Hungarorum des M. Bél. In: Problémy geografického výskumu. (Ed. Jozef Kvitkovič). GÚ SAV Bratislava, s. 57-64.
- SPERLING, W., 1975. Tschechoslowakei: Slowakei. (Beiheft zur Diareihe, 10 2132), Grünwald: Institut für Film und Bild in Wissenschaft und Unterricht 1975, 24 S.
- SPERLING, W., 1976. Almgeographische Studien in der Niederen Tatra. - In: 40. Deutscher Geographentag Innsbruck. 19. bis 25. Mai 1975. Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen. Hrsg. von Eckart Ehlers und Harald Uhlig (=Verhandlungen des Deutschen Geographentages, 40), Wiesbaden: Steiner 1976, s. 831-837.
- SPERLING, W., 1978a. Anthropogene Oberflächenformung. Bilanz und Perspektiven in Mitteleuropa. Verhandlungen des Deutschen Geographentages, 41, Wiesbaden: Steiner, s. 363-370.
- SPERLING, W., KARGER, A. (HRSG). 1978 b. gemeinsam mit Adolf Karger:) als Hrsg. Die Europa. Darin: Tschechoslowakei und Ungarn, S. 406-432. Fischer Länderkunde, 8; Fischer Taschenbuch, 6127), Frankfurt/Main: Fischer, 512 S.
- SPERLING, W., 1980a. Atlas der Slowakei. Ein Vorbericht. Internationales Jahrbuch für Kartographie 20, s. 164-169.
- SPERLING, W., 1980b. Deutschland und die Tschechoslowakei im geographischen Schulbuchwerk. Präliminarien für die Schulbuchrevision. Studien zur Internationalen Schulbuchforschung, 28, Braunschweig: Georg-Eckert-Institut für Internationale Schulbuchforschung. s. 209-213.
- SPERLING, W., 1980c. Internationales Symposium zur integrierten Landschaftsforschung in Smolenice / ČSSR. Berichte zur deutschen Landeskunde 54, 1980, s. 99-101.
- SPERLING, W., 1981a. Tschechoslowakei. In: Der große Knauer. Bd. 1-20, München: Lexikographisches Institut, ff. 146.
- SPERLING, W., 1981b. Ein historisches Gemeindelexikon der Tschechoslowakei. Berichte zur deutschen Landeskunde 55, H. 2, s. 299-305.
- SPERLING, W., 1981c. Matthias Bel (1684-1749). Geografický časopis 33, 1981, H. 1, s. 3-17.
- SPERLING, W., 1981d. Probleme und gegenwärtige Entwicklung im Geographieunterricht der ČSSR. In: Wirtschafts- und sozialwissenschaftliche Ostmitteleuropa-Studien, 2, Marburg: Johann-Gottfried-Herder-Institut, s. 9-39.

- SPERLING, W.,1981e. Tschechoslowakei. Beiträge zur Landeskunde Ostmitteleuropas. (=UTB, 1107), Stuttgart: Ulmer, 343 s.
- SPERLING, W.,1981f: Der Wandel der Territorialstruktur in der Slowakei. Geographie im Unterricht 6, H. 11, S. 460-464.
- SPERLING, W.,1982. Geographieunterricht in der ČSSR, S. 67-77. In: Studien zur Internationalen Schulbuchforschung, 32, Braunschweig: Georg-Eckert-Institut für Internationale Schulbuchforschung, 251 s.
- SPERLING, W.,1987. Neue Geographie am tschechoslowakischen Gymnasium. Ein Beitrag zur fachdidaktischen Komparatistik. Geographie und ihre Didaktik 15,H. 4, s. 199-212.
- SPERLING, W.,1988a. Ergänzende Literatur zur genetischen Siedlungsforschung in der Tschechoslowakei, S. 721-730. In: Genetische Siedlungsforschung in Mitteleuropa und seinen Nachbarräumen. Teilband 2. Hrsg. von Klaus Fehn u.a. Bonn: Verlag Siedlungsforschung, 875s.
- SPERLING, W.,1988b. Tatra. Gebirgslandschaft im Osten derTschechoslowakei, s.168-169. In: Das neue Bild der alten Welt. Ein Satellitenbild-Atlas. Hrsg. von Lothar Beckel und Franz Zwittkovits. Berlin: RV Reise- und Verkehrsverlag, 256 S.
- SPERLING, W.,1989a. Anthropogene Geomorphologie in Altkarten. Beispiele aus der Tschechoslowakei. Tübinger Geographische Studien, 102: Sonderband 18, s. 151-170.
- SPERLING, W., KARGER, A. (HRSG) 1989b. Die Tschechoslowakei und Ungarn, S. 474- 501. In: Europa. Fischer Länderkunde, 8; Fischer Taschenbuch, 6294), Frankfurt/ Main: 617 s.
- SPERLING, W.,1990a. Bergbau in den böhmischen Ländern und der Slowakei – interpretiert aus topographischen Karten der Zweiten Landesaufnahme (um 1850). Berliner Geographische Abhandlungen, 53, s. 109-123.
- SPERLING, W.,1991. Die östliche Slowakei im Satellitenbild. Geographische Rundschau 43, H. 12, s. 731-735.
- SPERLING, W.,1992a. Er lebte vor 400 Jahren: Johann Amos Comenius. In: Praxis Geographie 22, H. 5, s. 49-51.
- SPERLING, W.,1992b. Tschechoslowakei. In: Staatslexikon. Hrsg. von der Görres-Gesellschaft. 7. Aufl., Band 6, Freiburg, Basel, Wien, Herder, S. 344-349.
- SPERLING, W.,1994A: Comenius‘ Karte von Mähren 1627. Karlsruher geowissenschaftliche Schriften. Reihe C: Alte Karten, 4, Fachhochschule Karlsruhe, Fachbereich Geoinformationswesen, 47 s.
- SPERLING, W.,1995a. Reflections on a regional bibliography of Slovakia. – Geografický časopis 47, 1995, H. 1, S. 45-51.
- SPERLING, W.,1997a. Geleitwort. (S. 11-12). In: Heinz Peter Brogiato: Tschechoslowakei – Tschechien – Slowakei. Literatur in westlichen Sprachen 1975-1995. Wiener Osteuropa – Studien. Bd 6), Paul Lang Verlag, 511 S.
- SPERLING, W.,1998. Kulturlandschaften in der Slowakei im Bilde der Zweiten Militärischen Landesaufnahme (1819-1858). Manuskript 23 S. Universität Matej Bél, Banská Bystrica.

- SPERLING, W.,1999a. Comenius als Geograph. Sachstandsbericht und Quellenhinweise (Kurzfassung). In: Beziehungen zwischen Religion (Geisteshaltung) und wissenschaftlicher Umwelt (Theologie, Naturwissenschaft und Musikwissenschaft). Geographie im Kontext. Bd 5, Frankfurt a. M.
- SPERLING, W., ŽIGRAJ, F.,1999b. Liptovská Teplička (spoločenské transformácie a premena kultúrnej krajiny). Liptovská Teplička (Gesellschaftliche Transformationen und Kulturlandschaftswandel). In: Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis
- SPERLING, W., 2008. Bäume und Wald in den geographischen Namen Mitteleuropas: Die böhmischen Länder. Leipziger Universitätsverlag, 427, s. 20
- SPERLING, W.,2011. „Das Weltbild des J.A.Comenius“. In: „Atlas der Weltbilder“, herausgegeben von der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, Akademie-Verlag GmbH, Berlin, s. 242 – 259.

Výber prác prof. Dr. W. Sperlinga vzťahujúcich sa na teoreticko-metodickú, didaktickú a metavedeckú geografickú problematiku (Auswahl der von Herrn prof. Dr. W. Sperling verfassten Veröffentlichungen im Bezug auf die theoretisch-methodische, didaktische und metawissenschaftliche Problematik):

- SPERLING, W.,1963. Heimatkunde im Verhältnis zur Erdkunde. Einige Diskussions-bemerkungen zu einem Aufsatz von W. Grotelüschen. Geographische Rundschau 15, H. 10, s. 410-417.
- SPERLING, W.,1965. Kind und Landschaft. Das geographische Raumbild des Kindes. Der Erdkundeunterricht, 5, Stuttgart: Klett, 79 s.
- SPERLING, W.,1969c. Ein Beitrag zu psychologischen Fragen der Arbeit mit dem Luftbild im Schulunterricht. - In: Ernst, Eugen u.a.: Das Luftbild im Erdkundeunterricht (Der Erdkundeunterricht, 10, Stuttgart: Klett, s. 36-52
- SPERLING, W.,1969d. Stellung und Aufgaben der Didaktik der Geographie im System der geographischen Wissenschaft und im Verhältnis zur Angewandten Geographie. - Geographische Rundschau 21, H. 3, s. 81-88
- SPERLING, W.,1974. Fachwissenschaft und Fachdidaktik. In: Didaktik der Geographie in der Universität. Hrsg. von Gustav Kreuzer, Ludwig Bauer und Wolfram Hausmann (Fachdidaktische Studien, 6, München: Strumberger, S. 69-88
- SPERLING, W.,1978c. Kindliche Phantasiegloben. In: Der Globusfreund 25/27, s. 291-296
- SPERLING, W.,1978d. Randbemerkungen zur Geschichte der Physischen Geographie in Forschung und Lehre - ihre Bedeutung für die Curriculumsdiskussion der Gegenwart. Hefte zur Fachdidaktik der Geographie 2, H. 1, s. 3-32
- SPERLING, W.,1979a. Das Problem: Geographie in der Krise? In: Harms Pädagogische Reihe, 88: Schriften für die Schulpraxis, München: List 1980, s. 5-40
- SPERLING, W.,1980d. Die internationale Standardisierung von Landschaftsnamen. Ein Beitrag zur Geotopologie. In: Berichte zur deutschen Landeskunde 54, 1980, s. 103-123.

- SPERLING, W.,1980e. Geographische Fachdidaktik - Didaktik von was? Replik zu H. Knübel „Thesen zur Situation der Didaktik der Schulgeographie“. Geographische Rundschau 32, H. 8, s. 373
- SPERLING, W.,1982b. Die Stellung der Historischen Geographie in einem modernen geographischen Curriculum. Erdkunde 36, H. 2, s. 79-84
- SPERLING, W.,1983. Die Historische Geographie in einem modernen Geographie-Curriculum. In: Verhandlungen des Deutschen Geographentages, 43, Wiesbaden: Steiner, s. 258-260
- SPERLING, W.,1985. Geographiedidaktik (S. 383-384); Schulgeographie (S. 1009). In: International Geographical Glossary/Glossaire géographique international/Internationales Geographisches Glossarium. Deutsche Ausgabe. Hrsg. von Emil Meynen. Stuttgart: Steiner
- SPERLING, W.,1988c. Bemerkungen zum Stand der Historischen Geographie in der Tschechoslowakei, Ungarn, Polen und der Deutschen Demokratischen Republik, S. 795-803. In: Genetische Siedlungsforschung in Mitteleuropa und seinen Nachbarräumen. Band 2. Hrsg. von Klaus Fehn u.a. Bonn: Verlag Siedlungsforschung, 875 s.
- SPERLING, W.,1990b. Grundbegriffe landeskundlichen Denkens. In: Praxis Geographie 20, H. 4, s. 46
- SPERLING, W.,1992c. Nähe und Ferne - eine Frage des Maßstabs. Regionalgeographie und Maßstabstheorie. Geographie heute 13, H. 100, s. 63-69
- SPERLING, W.,1994b. Kindliche Phantasielandschaften. Ein Beitrag zur Geographie der Wahrnehmung. Trierer Beiträge: Sonderheft 7, Universität Trier, s. 45-60
- SPERLING, W.,1994c: Theorie, Methodik und Aufgaben der Landeskunde heute. In: Sächsisch-thüringische Landeskunde. Sitzungsberichte der Sächsischen Akademie der Wissenschaften zu Leipzig: Mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse; Bd. 124, H. 6, Berlin: Akademie Verlag, s. 19-29
- SPERLING, W.,1997b. Paradigmenwechsel im Geographieunterricht Deutschlands. Historische und aktuelle Aspekte. In: Geographies of Germany and Canada. Paradigms, Concepts, Studien zur Internationalen Schulbuchforschung 92, Hannover: Hahn, s. 101-115
- SPERLING, W.,1999 b. Geographische Namen als interdisziplinäres Forschungsfeld. Disziplinhistorische und methodologische Aspekte. In: Geographische Namen in ihrer Bedeutung für die landeskundliche Forschung und Darstellung. DL-Berichte und Dokumentationen. Heft 2. Trier: Dokumentationszentrum für deutsche Landeskunde, s. 17-41
- SPERLING, W.,1999c. Kulturgeographie-geographische Kultur: Über den Umgang mit geographischen Dingen. Petermanns Geographische Mitteilungen. Ergänzungsheft 294, Gotha, Stuttgart: Klett-Perthes, s. 45-63
- SPERLING, W.,2004a. Weltbeschreibung-Weltbild-Weltanschauung. Annäherung an einige Begriffe. In: Geographie und ihre Didaktik 32, H.3, s. 127-152
- SPERLING, W.,2004 b. Geographische Namen – ein Thema für Geographen? In: Namenkundliche Informationen 87/88, Leipziger Universitätsverlag, 31 s.

Zoznam doplňujúcej literatúry o prof. Dr. W. Sperlingovi (Liste der ergänzenden Literatur über prof. Dr. W. Sperling)

- BROGIATO, H. P. / CLOß, H. M., 1992. Walter Sperling zur Vollendung des 60. Lebensjahres. In: Geographie und ihre Didaktik. Festschrift für Walter Sperling. Materialien zur Didaktik der Geographie. H. 15. Teil 1, s. 1-5
- BROGIATO, H. P. / SCHULTZ, H. D., 1997. Walter Sperling 65 Jahre. In: Geographie und ihre Didaktik 25, H. 3, s. 171-173
- BROGIATO, H. P., 2012. Walter Sperling und sein Beitrag zur Geographie und Landeskunde des östlichen Mitteleuropas. Eine Würdigung zum 80. Geburtstag. In: Mitteilungen der Österr. Geogr. Gesellschaft, 154.Jg. (Jahresband), Wien, s. 353-358
- FRÜHAUF, HELMUT, 1997. Walter Sperling zum 65. Geburtstag. In: Berichte zur deutschen Landeskunde, Bd 71, H. 2, s. 176-196
- HÄNSGEN, D., SCHMID, U., 1992. Die Veröffentlichungen von Walter Sperling. In: Geographie und ihre Didaktik. Festschrift für Walter Sperling. Materialien zur Didaktik der Geographie. H. 15. Teil 1, s. 7-39
- JÄCKEL, M., UDELHOVEN, T., 2016. Nachruf: Die Universität Trier trauert um Universitäts- professor Dr. Walter Sperling. In: Campusnews online-magazin Uni Trier.
- KREMER, D., 2016. Walter Sperling (1932-2016) Würdigung. In: Deutsche Gesellschaft für Namenforschung. Trier/Leipzig
- MEYNEN, E., 1992. prof. Dr. Walter Sperling. In: Geographie und ihre Didaktik. Festschrift für Walter Sperling. Materialien zur Didaktik der Geographie. H. 15. Teil 1, s. 40-43
- REDAKTION UNIJOURNAL ZEITSCHRIFT DER UNIVERSITÄT TRIER, 1999. Goldene Matthias (Matej)-Bel-Medaille für prof. Sperling. Slowakische Universität in Neusohl verlieh Auszeichnung an den Geowissenschaftler. Jhrg. 25, Heft Nr. 1, s. 23

ZUSAMMENFASSUNG

ANDENKEN AN PROF. DR. WALTER SPERLING, DEN BEDEUTENDEN DEUTSCHEN GEOGRAPHEN, SOWIE GROSSEN KENNER UND FREUND DER SLOWAKEI

In diesem Aufsatz wurde die beachtliche Leistung und der große Beitrag für die slowakische Geographie von Herrn prof. Dr. Walter Sperling, dem bedeutenden deutschen Geographen, sowie profunden Kenner und Freund der Slowakei, detailliert vorgestellt. Sein Beitrag ist sehr vielschichtig und spannt den Bogen von der empirischen Geländeforschung in der Slowakei über die Erfassung von Büchern, Aufsätzen und regionalen Bibliographien der Slowakei, der Interpretation von mehreren historischen topographischen Karten, Luft- und Satellitenbildern, der Beschäftigung mit den wissenschaftlichen Werken der wichtigen historischen Persön-

lichkeiten auf dem Gebiet der Geographie, Kartographie und Pädagogik, der Analyse der slowakischen geographischen Namen und der Schulgeographie in der Slowakei bis zu theoretisch-metawissenschaftlichen Studien auf dem Gebiet der historischen Geographie, Kulturgeographie, Regionalgeographie, Wahrnehmungsgeographie und Didaktik der Geographie, die als Anstöße und Impulse für die slowakische Geographie wichtig sind.

Die tiefe Analyse und zugleich breite Synthese der einzelnen Beiträge zur Slowakei ist vor allem im Buch „Tschechoslowakei“ (Sperling, 1981e) eindrucksvoll dargestellt. Das Gesamtwerk von Herrn prof. Dr. Walter Sperling wurde schon in mehreren deutschen Laudationen und Nachrufen gewürdigt (Brogiato, Cloß 1992, Hänsgen, Schmid, 1992, Meynen, 1992, Brogiato, Schultz, 1997, Frühauf, 1997 a Brogiato, 2012), Jäckel, Udelhoven, 2016, Kremer, 2016).

Prof. Dr. Walter Sperling hat mit seinem wissenschaftlichen Werk vielseitige und tiefe Spuren in der slowakischen Geographie hinterlassen, und nach seinem unerwarteten Ableben bleibt er den slowakischen Geographen als ein hervorragender Geograph und naher Freund in Erinnerung.